

Η εμπειρία του Δήμου Χερσονήσου στον Ενεργειακό Σχεδιασμό με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Βραβείου

Την ίδια στιγμή που η οικονομική κρίση, η βαθειά ύφεση και η ασφυκτική έλλειψη πόρων ακυρώνουν την προοπτική της βιώσιμης ανάπτυξης, η Τοπική Αυτοδιοίκηση ακροβατεί στην προσπάθεια της αφενός να προσαρμόζεται καθημερινά στις επιταγές του κεντρικού κράτους και αφετέρου να μεριμνά για τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες της κοινωνίας. Η ανάγκη για σχεδιασμό δράσεων σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ενέργειας παραμένει επιτακτική και οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συνεχίζουν να την οραματίζονται είναι αυτοί που μπορούν να ανταποκριθούν στον ηθικό τους ρόλο συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός καλύτερου μέλλοντος για τις επόμενες γενιές. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο των διοικητικών αλλαγών και της ασφυκτικής δημοσιονομικής πολιτικής ο Δήμος Χερσονήσου για να προχωρήσει μπροστά δεν θα μπορούσε αλλιώς παρά να δει όλο αυτό πλαίσιο σαν μια δυνατότητα για Ανασυγκρότηση, Προγραμματισμό και Ανάπτυξη, ώστε να έρθει σε ευθεία με τις Ευρωπαϊκές πολιτικές.

Ποιοι είμαστε.

Ο Δήμος Χερσονήσου βρίσκεται στο κέντρο της βόρειας ακτογραμμής της Κρήτης, είναι παρακείμενος του Δήμου Ηρακλείου και απέχει ελάχιστα χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο Νίκος Καζαντζάκης. Το κύριο χαρακτηριστικό της τοπικής οικονομίας είναι η κυριαρχία του τριτογενή τομέα.

Στο Δήμο Χερσονήσου βρίσκονται:

το 24,7% των ξενοδοχείων της Κρήτης.

το 36% των αφίξεων του αεροδρομίου του Ηρακλείου.

Το 7% των τουριστικών αφίξεων της Ελλάδας.

**Ποιό είναι όμως το όραμα του Δήμου Χερσονήσου σε σχέση με τους
εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες που βρίσκονται στη σφαίρα
επιρροής του?**

Το **όραμα** του Δήμου Χερσονήσου, όπως αυτό καταγράφεται στο
Επιχειρησιακό Σχέδιο για το 2011-2014, είναι η Ανάδειξη του σε Οικονομικό,
Τουριστικό και Πολιτιστικό πόλο ανάπτυξης υιοθετώντας και εφαρμόζοντας τις
βασικές αρχές βιώσιμης ανάπτυξης.

Πως θα πετύχουμε το όραμα αυτό;

Έχοντας Καθαρό όραμα, Προγραμματισμό, Αξιολόγηση με γνώμονα την Προστασία
του περιβάλλοντος.

**Για το σκοπό αυτό απαραίτητη είναι η δικτύωση σε Ευρωπαϊκό
επίπεδο γιατί οι πόλεις είναι τόσο διαφορετικές όσο όμοια είναι τα
προβλήματα τους!**

Στις 18 Απριλίου 2011, ο Δήμος Χερσονήσου, εντάχθηκε στην πρωτοβουλία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία δικτύου πόλεων/περιφερειών, το
«**Σύμφωνο των Δημάρχων**» (Covenant of Mayors) με κοινό σκοπό τη μάχη κατά της
κλιματικής αλλαγής. Η δικτύωση αποτελεί εργαλείο για την επίτευξη του στόχου 20-
20-20

- Μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης κατά τουλάχιστον 20%
- Μείωση του εκπεμπόμενων αερίων του φαινομένου θερμοκηπίου
κατά 20%.
- Το 20% της ενεργειακής κατανάλωσης να προέρχεται από
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

με έτος βάσης το 1990 ή το πλησιέστερο έτος σε αυτό με επαρκή δεδομένα και έτος
στόχο το 2020.

Στα πλαίσια υλοποίησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξη του

Δήμου Χερσονήσου στο «Σύμφωνο των Δημάρχων», ο Δήμος μας

- Έχει ήδη υποβάλλει στις 18/07/2012 «Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια» το οποίο περιγράφει το στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου στον ενεργειακό τομέα έως το 2020,
- θα υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων ανά διετία για αξιολόγηση,
- διοργανώνει «Ημέρες Ενέργειας»
- προβαίνει σε δράσεις ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα βιώσιμης ενέργειας και προστασίας του περιβάλλοντος γενικότερα.

Με την εισχώρηση μας στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο «Σύμφωνο των Δημάρχων» ο Δήμος μας:

- Επιδεικνύει την ισχυρή πολιτική του βούληση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- Προωθεί την Ενεργειακή Αποδοτικότητα και την Ορθολογική Χρήση των διαθέσιμων φυσικών πόρων
- Δρομολογείται η σαφής Διαχείριση Ενεργειακών Εργασιών έως το 2020
- Επωφελούμαστε από τη δικτύωση με άλλες πόλεις Ευρωπαϊκές πόλεις και την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας
- Επωφελούμαστε από την οικονομία πόρων και χρημάτων που δημιουργείται εξ' αιτίας της οικολογίας.

Η Κατάθεση του Σχεδίου Δράσεων για τη Βιώσιμη Ενέργεια, περιλαμβάνει τα εξής τρία στάδια:

1. Δημιουργία διοικητικών δομών και διάθεση προσωπικού για την επίτευξη των ενεργειακών στόχων
2. Καταγραφή εκπομπών έτους βάσης στους διάφορους τομείς δραστηριότητας του Δήμου
3. Προσδιορισμός μετρήσιμων δράσεων για τη μείωση των εκπομπών CO₂ έως το 2020

Δημιουργία διοικητικών δομών και διάθεση προσωπικού για την επίτευξη των ενεργειακών στόχων

Με τη δημιουργία αυτών των ομάδων και διοικητικών δομών ο Δήμος Χερσονήσου αποδεικνύει την ισχυρή του δέσμευση στους στόχους του «Συμφώνου των Δημάρχων». Μεγάλο μέρος του προσωπικού αποδέχθηκε θετικά την εμπλοκή του με την υλοποίηση των στόχων του «Συμφώνου των Δημάρχων». Η κίνηση εισχώρησης της Δημοτικής Αρχής στο Ευρωπαϊκό δίκτυο, έφερε ισχυρή υποστήριξη από άλλους Δημόσιους Οργανισμούς, την Ακαδημαϊκή Κοινότητα, τους Πολίτες καθώς και τους Επαγγελματίες του Τριτογενή Τομέα. Σε αυτό το σημείο είχαμε την υποστήριξη του Ενεργειακού Κέντρου Κρήτης, το οποίο μας ενθάρρυνε από τα αρχικά στάδια της εισχώρησης μας στο «Σύμφωνο των Δημάρχων» και μας ενημέρωνε συνεχώς για τους Ενεργειακούς Στόχους της Ε.Ε. Ο ρόλος του Ενεργειακού Κέντρου Κρήτης ήταν συμβουλευτικός και μας ενέπλεξε στην υλοποίηση υλοποιούμενων προγραμμάτων, όπως το Medeea, Regioclima και το Covenant Capacity. Το πρόγραμμα MEDEEA μας βοήθησε να οργανώσουμε τους ενεργειακούς μας στόχους σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Βραβείου. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, ο ενεργειακός σχεδιασμός του Δήμου χωρίζεται σε τομείς των οποίων η πρόοδος βαθμολογείται ανάλογα με το βαθμό υλοποίησης δράσεων. Η μεθοδολογία MEDEEA μας βοήθησε να ποσοτικοποιήσουμε τους στόχους μας και να εντοπίσουμε τους τομείς στους οποίους πρέπει να εστιάσουμε περισσότερο έως την επόμενη πιστοποίηση η οποία θα γίνει σε τρία χρόνια.

Καταγραφή εκπομπών έτους βάσης στους διάφορους τομείς δραστηριότητας του Δήμου

Ως έτος Αναφοράς αποφασίσθηκε να είναι το 2010, διότι δεν είχαμε τη δυνατότητα να έχουμε πλήρη βάση δεδομένων για προηγούμενα έτη. Στοιχεία ενεργειακών καταναλώσεων πάρθηκαν από σχολεία, δημοτικά κτήρια, δημοτικό

φωτισμό, οικιστικό και τριτογενή τομέα, ΔΕΥΑΧ / ΦΟΣΔΑ. Η Δημοτική Αρχή υπέγραψε Σύμφωνο (Μνημόνιο) Συνεργασίας με μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες για τις ανάγκες του ΣΔΒΕ, καθότι είναι οι μεγάλοι καταναλωτές ενεργειακών πόρων στο Δήμο μας. Το Σύμφωνο με τις μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες θέτει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της τουριστικής βιομηχανίας και της Ομάδας Εργασίας για το Σύμφωνο των Δημάρχων, όπου τα ξενοδοχεία θα προμηθεύουν το Δήμο με στοιχεία ενεργειακών καταναλώσεων και θα βραβεύουν ξενοδοχειακές μονάδες που θα μειώνουν περισσότερο την κατανάλωση ενέργειας. Η θέσπιση οικονομικού κινήτρου με μείωση των δημοτικών τελών στις ξενοδοχειακές μονάδες που θα υλοποιήσουν έργα προβλέπεται στο ΣΔΒΕ και αναμένεται να περάσει από το Δημοτικό Συμβούλιο την επόμενη χρονιά.

Προσδιορισμός μετρήσιμων δράσεων για τη μείωση των εκπομπών CO₂ έως το 2020

Το ΣΔΑΕ του Δήμου Χερσονήσου περιγράφει συγκεκριμένες και μετρήσιμες δράσεις έως το 2020, για την επίτευξη των στόχων 20-20-20. Οι δράσεις αυτές θα υλοποιηθούν σε τομείς όπως δημοτικά κτήρια, σχολεία, δημοτικός στόλος οχημάτων, ύδρευση, άρδευση, απορρίμματα. Το ΣΔΑΕ του Δήμου Χερσονήσου προβλέπει μείωση 25,80% σε ρύπους διοξειδίου του άνθρακα έως το 2020. Τα πλεονεκτήματα αυτού του στρατηγικού σχεδιασμού είναι ότι η Δημοτική Αρχή βάζει σε συγκεκριμένο πλαίσιο χρόνου τον ενεργειακό του σχεδιασμό και προβαίνει σε έγκαιρο οικονομικό σχεδιασμό αυτών των δράσεων. Μεγάλο πρόβλημα είναι η έλλειψη οικονομικών πόρων των και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, όπως Ενεργειακοί Επιθεωρητές. Για να πετύχουμε τους στόχους μας πρέπει να εξασφαλίσουμε τις κατάλληλες χρηματοδοτήσεις. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για το σκοπό αυτό είναι είτε Εθνικά είτε Ευρωπαϊκά, αλλά και ίδιοι πόροι. Η Ομάδα Εργασίας για το Σύμφωνο των Δημάρχων έχει ήδη καταθέσει προτάσεις σε εργαλεία όπως το ΕΠΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, Ελλάδα-Κύπρος, FP7, MED κ.α. καθώς και στα πλαίσια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής του Πανεπιστημίου Κρήτης διερευνούμε τη δυνατότητα σύμπραξης ΣΔΙΤ με εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε πάσης φύσεως

εξοικονόμησης ενέργειας.

Το βασικότερο σημείο στην όλη προσπάθεια του Στρατηγικού Ενεργειακού Σχεδιασμού μας έως το 2020, είναι να έχουμε την εθελοντική συμμετοχή των πολιτών και επαγγελματιών της περιοχής μας. Αυτό πετυχαίνεται με δράσεις ευαισθητοποίησης και παρόλο που ο όρος ακούγεται επαναλαμβανόμενος και παρωχημένος, πιστεύουμε ότι η αλλαγή νοοτροπίας είναι αυτή που θα επιφέρει αποτελέσματα διαρκείας. Η Δημοτική Αρχή έχει επικοινωνήσει από το 2011 τους σκοπούς του «Συμφώνου των Δημάρχων» με τους επαγγελματίες του τουρισμού καθότι αυτοί είναι οι αποδέκτες των υψηλών αφίξεων της περιοχής. Σε σχέση με την εμπλοκή των πολιτών, η Αντιδημαρχία Περιβάλλοντος έχει επικοινωνήσει στους πολίτες για τα οφέλη της ανακύκλωσης και το πόσο μπορεί να μειώσει αυτή το ανθρακικό αποτύπωμα των νοικοκυριών. Σε σχέση με τα σχολεία η Ομάδα Εργασίας για το Σύμφωνο των Δημάρχων έχει αφιερώσει πολύ χρόνο και προσπάθεια για το Σχολικό project της Α' Λυκείου «Ενεργειακοί Επιθεωρητές Junior σε Δράση». Οι μαθητές με τη βοήθεια επαγγελματιών ενεργειακών επιθεωρητών μαθαίνουν τι περιλαμβάνει μια ενεργειακή επιθεώρηση, πώς να μειώσουν την ενεργειακή κατανάλωση, πώς εισάγονται οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πως μπορούν με απλά καθημερινά βήματα να βοηθήσουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Το project “Ενεργειακοί Επιθεωρητές Junior σε δράση” είχε θετική αποδοχή από τη σχολική κοινότητα και συμπεριλήφθηκε στις καλές πρακτικές του προγράμματος MEDEEA. Για το 2013, ο Δήμος Χερσονήσου, συνεργάζεται με το Γενικό Λύκειο Επισκοπής και παίρνει μέρος στο ερευνητικό project με θέμα «Ψηφιακή Καταγραφή των Υγροτόπων του Δ Χερσονήσου». Μέρος της διερευνητικής εργασίας περιλαμβάνει υλοποίηση πειράματος σχετικού με την εξοικονόμηση νερού – άρα και ενέργειας -, του οποίου τα αποτελέσματα θα αναρτηθούν στις ρεσεψιόν μεγάλων ξενοδοχείων του Δήμου Χερσονήσου (στα Ελληνικά και σε 5 ξένες γλώσσες). Η ομάδα εργασίας για το «Σύμφωνο των Δημάρχων» θα συγκρίνει στο τέλος της τουριστικής σεζόν την κατανάλωση νερού στα ξενοδοχεία αυτά για το 2012 και το 2013, για να διαπιστωθεί εάν το πείραμα

των μαθητών ευαισθητοποίησε τους επισκέπτες της περιοχής.

Επιπρόσθετα η Δημοτική Ομάδα Νεολαίας της Χερσονήσου, πήρε μέρος σε τρία μέχρι στιγμής προγράμματα ανταλλαγής νέων “Youth in Action” τα οποία είχαν σαν θέμα την κλιματική αλλαγή και την ορθολογική κατανάλωση ενέργειας.

Συνοψίζοντας

Είναι κοινά αποδεκτό, ότι η δράση με πολυεπίπεδη διακυβέρνηση (σε επίπεδο διακρατικό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό) είναι αναγκαίο στοιχείο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της μάχης κατά της κλιματικής αλλαγής. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οφείλουν να πρωτοστατήσουν στην ανάληψη δράσης και να δώσουν το καλό παράδειγμα, δεδομένου ότι αποτελούν το επίπεδο διακυβέρνησης που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες, για να πετύχουν πόλεις ελκυστικές και βιώσιμες τόσο για τους πολίτες όσο και για τους επισκέπτες.